

csülte, aki nem fogadta el gondolkodás nélkül az ő véleményét, hanem ellenérveket tudott felsorakoztatni. Ez őt is arra készítette, hogy körültekintőbben, pontosabban, precízebben fogalmazza meg a saját gondolatát, s ugyanakkor ő sem fukarkodott a megsemmisítő erejű érvekkel, ha vitapartnerének álláspontjában valami hibát, logikai, gondolati fogyatékossgot talált.

Mindig szellemi izgalmat jelentett számomra a vele való találkozás, a vele való eszmecsere és vita.

Jellemének rokonszenves emberi vonásai, szerénysége, közvetlensége, természetes embersége, barátságossága megnyerővé tették egyéniségét. Távol állt tőle mindenféle fennhéjázás, szavaiból, mindenfajta megnyilvánulásából áradt a természetes demokratizmus, az emberek közötti egyenlőség tudata és az erre való határozott törekvés.

*

A vele való utolsó találkozásom maradt számomra a legemlékezetesebb, a legemberibb és legmegrázóbb találkozás. Az 1971-es országgyűlési választások előtt nagygyűlést tartott Makón a gépgyár nagycsarnokában. Ekkor már nagybeteg volt. Az elnökségi pódiumon magas széket készítettek számára, hogy ülve tarthassa meg beszédét. A nézőknek úgy tűnt, mintha állva beszélne. Én a résztvevők első soraiban ültem és láttam, hogy milyen hallatlan erőfeszítéssel küzd gyengeségével, rosszullétével.

Arca verítékben fürdött. A beszéd közepén úgy tűnt, nem bírja tovább, nem képes beszédét továbbfolytatni. Az elnökség tagjainak arcán rémület tükröződött. Ő akaratának megfeszítésével, szellemi energiáinak hallatlan összpontosításával úrrá tudott lenni testi gyengeségén és magabiztosságának látható helyreállításával olvasta fel beszédének hátralevő részét.

A feltörő taps nemcsak a szónoknak, sokkal inkább az embernek szólt.

AZ UTOLSÓ MAKÓI BESZÉD